

TRANSPAROMETRI KOMUNAL

PRIZREN, SUHAREKË, RAHOVEC,
MALISHEVË, DRAGASH, MAMUSHË

JANAR - QERSHOR 2015

KORRIK 2015, PRIZREN.

TRANSPAROMETRI KOMUNAL

PRIZREN, SUHAREKË, RAHOVEC,
MALISHEVË, DRAGASH, MAMUSHË

JANAR - QERSHOR 2015

COPYRIGHT © 2015. Kosova Democratic Institute (KDI).

Instituti Demokratik i Kosovës i ka të gjitha të drejtat të rezervuara dhe asnjë pjesë e këtij botimi nuk lejohet të riprodhohet ose të transmetohen në çfarëdo forme, mekanike apo elektronike, përfshirë fotokopjimin ose çdo sistem tjetër të ruajtjes dhe nxjerrjes së materialeve, pa lejen me shkrim të botuesit. Publikimi mund të riprodhohet ose të transmetohet vetëm nëse përdoret për qëllime jokomerciale. Kurdo dhe kushdo që përdor citate a materiale të ndryshme të këtij botimi, është i obliguar ta bëjë të qartë burimin nga do t’i ketë marrë ato citate ose materialeve që përdoren.

Për çdo vlerësim, vërejtje, kritikë apo sugjerim, luteni të na kontaktoni përmes mundësive të ofruara më poshtë:

Adresa: Rr. Bajram Kelmendi, Nr. 38,
10000, Prishtinë, Kosovë.
Tel.: +381 (0)38 248 038
E-mail: info@kdi-kosova.org
Web: www.kdi-kosova.org

Publikimi i këtij raporti është bërë i mundur me përkrahjen e The Olof Palme Center. Opinionet, të gjeturat dhe rekomandimet e shprehura në këtë raport janë përgjegjësi e KDI-së dhe jo domosdoshmërisht paraqesin qëndrimet e donatorit.

PËRMBAJTJA

METODOLOGJIA	8
RËNDËSIA DHE VLERËSIMI I INDIKATORËVE	8
PËRZGJEDHJA E KOMUNAVE.....	9
RENDITJA EKOMUNAVE.....	9
TRANSPARENCA NË MALISHEVË	12
Transparenca në Rahovec.....	14
Transparenca në Prizren	16
Transparenca në Suharekë.....	18
Transparenca në Dragash	20
Transparenca në Mamushë.....	22
REKOMANDIMET	26
Reformimi i Menaxhimit të Ueb-faqeve	26
Dokumente Lehtë të Qasshme Online	26
Transparencë Buxhetore për Pjesëmarrje Qytetare	27
Ri-Organizim Institucional për Avancim të Transparencës	27
Komuna e Malishevës	27
Komuna e Prizrenit.....	28
Komuna e Rahovecit	29
Komuna e Suharekës.....	29
Komuna e Dragashit.....	30
Komuna e Mamushës	30
ANEKSET. INDIKATORËT DHE KOMENTET	32

|||||

|||||

METODOLOGJIA

Vlerësimi i Transparometrit ndjek një metodologji të matjes së indikatorëve në mënyrë objektive përgjatë katër shtyllave themelore të qeverisjes lokale. Ky indeks përbëhet nga 44 indikatorë dhe matë transparencën në *Zyrën e Kryetarit/es, Kuvendin e Komunës, Financat Komunale* dhe transparencën në *Konsultime me Publikun* (secila nga katër shtyllat përmban nga 11 indikatorë).

Indikatorët janë përzgjedhur me kujdes duke u bazuar në përgjegjësitë dhe kompetencat nën qeverisjen lokale që përcaktohen me ligjet në fuqi. Indikatorët prekin përgjegjësitë bazike të qeverive lokale, aty ku transparenca duhet të jetë e garantuar, dhe nuk shkon në thellësi të matë transparencën edhe në disa sektorë specifik që janë nën kompetencën e komunës si transparenca në shëndetësi, arsim apo planifikim urban.

Para se të fillojë vlerësimi i transparencës komunale me indikatorë, KDI ka ndarë dhe diskutuar në fokus grup me zyrtarët për informim të komunave nën vlerësim (përfaqësuesit e dy nga komunave s'kanë qenë prezentë edhe pse të ftuar).

RËNDËSIA DHE VLERËSIMI I INDIKATORËVE

Rëndësia dhe pesha e indikatorëve është përcaktuar varësisht nga ndikimi që mund të ketë në kontekstin e transparencës së institucioneve komunale.

Kjo rëndësi e indikatorëve është shprehur në numra dhe varion nga 1 deri në 3 (shikoni *Aneksin 1* për indikatorët dhe peshën e tyre). Për secilën nga katër shtyllat, pesha maksimale e 11 indikatorëve së bashku është 35.

Ndërsa vlerësimi i secilit indikatorë është bërë me notën 0 deri në 3 (0 është dhënë aty ku komuna s'ka qenë fare transparente, 3 është dhënë në ata indikatorë ku komunat kanë qenë plotësisht transparente, ndërsa 1 dhe 2 janë dhënë për ata indikatorë ku komuna ka qenë pjesërisht transparente). Nota vlerësuese (0-3) është përpjesëtuar me peshën indikatorit dhe është nxjerrë një vlerësimi i atij indikatorit. Shuma e notave vlerësuese të 11 indikatorëve ka dhënë dhe notën e përgjithshme për komunën në atë shtyllë (*Zyre të Kryetarit/es, Kuvend Komunal etj*).

Matja e transparencës së indikatorëve është bërë përmes katër mënyrave: ueb-faqes zyrtare të komunës, intervistimit të zyrtarëve komunal (pozitiv dhe opozitiv), monitorimit të takimeve zyrtare të komunave dhe kërkesave për qasje në dokumente publike.

PËRZGJEDHJA E KOMUNAVE

Instituti Demokratik i Kosovës (KDI) në kuadër të programit të qeverisjes lokale implementon projektin “Pjesëmarrja e qytetarëve për transparencë dhe llogaridhënie” projekt ky i cili mbështet nga Olof Palme International Center (OPIC). Projekti i tillë ka për synim monitorimin dhe vlerësimin e Kuvendeve të Komunave të regjionit të Prizrenit me qëllim të ndikimit në rritjen e transparencës dhe llogaridhënies nga institucionet vetëqeverisëse lokale.

Një nga qëllimet e Transparimetrit është edhe nxitja e konkurrencës për performancë më të mirë në transparencë. Andaj, në vlerësimin e indeksit që do të shpaloset më poshtë janë të përfshira gjashtë (6) komunat e regjionit të Prizrenit (Prizren, Suharekë, Rahovec, Malishevë, Dragash dhe Mamushë).

RENDITJA EKOMUNAVE

Në përgjithësi transparenca në komuna (këto të përfshira në studim) ka lënë për tu dëshiruar, duke përfshirë këtu disa nga komunat me kryetarë të rinj. Nga 44 indikatorët matës që përbëjnë këtë indeks, kryesisht në katër fusha thelbësore të qeverisjes lokale, asnjë komunë nuk del të jetë 100% transparente. Kjo tregon që edhe komunat me performancën më të mirë në qeverisje kanë ende punë për të bërë që të jenë plotësisht transparente, së paku në këto çështje thelbësore të qeverisjes që ky indeks i adreson.

Disa pengesa tek transparenca komunale shkaktohen nga Ministria për Administratë Publike për shkak se ajo është përgjegjëse për platformën dhe menaxhimin e ueb-faqeve të komunave, gjë që kufizon komunat në përpjekje për të bërë dokumente dhe informata lehtë të qasshme për qytetarët e saj. Ueb-faqet e komunave janë të centralizuara dhe nuk lejojnë hapësirë për modernizim dhe përshtatje të ueb-faqeve për qytetarët nga komunat e tyre përkatëse. Duke pasur parasysh përdorimin e internetit në kohët e sotme, ueb-faqet janë tejet të rëndësishme për institucionet publike të bëjnë informatat dhe dokumentet lehtë të qasshme për publikun.

Përgjegjësia më e madhe për hapje të komunës ndaj qytetarëve i mbetet udhëheqësve lokal dhe administratës lokale. Shpërndarja e informatës për planet, planifikimet buxhetore dhe planifikimet e projekteve mbeten sfida që duhet të adresohen dhe praktikohen nga vetë udhëheqësit komunal. Gjatë punës tone, shumë herë kemi has në mos gatishmëri për të ndarë informatën, herë për shkak të mos vullnetit, herë për shkak të frikës se zyrtarëve të administratës për të ndarë një informatë publike pa dijen e udhëheqësve politik të komunave.

MAPL gjithashtu mund të bëjë shumë më shumë që rregulloret që i lëshon të zbatohen në nivel komunal. Kjo ministri shpesh anashkallon mbikëqyrjen e zbatimit të rregulloreve për komuna. Kurse Asociacioni i Komunave mund të bëjmë më shumë në koordinimin e komunave që të adresojnë sfidat me të cilat komunat përballen për të qenë më të hapur ndaj publikut dhe më të qasshëm nga publiku dhe si të ngriten kapacitetet për të qenë më transparent.

Nga 44 indikatorët matës të transparencës që përbëjnë këtë Transparimetër (shih metodologjinë për përzgjedhje e indikatorëve dhe *Aneksin 1* për indikatorët dhe peshën e tyre në vlerësim) del se disa ngecje në qeverisje komunat i kanë të përbashkëta dhe kurse disa ngecje që qëndrojnë tek një komunë nuk qëndrojnë tek disa të tjera. Të gjeturat e këtij indeksi tregojnë që performanca në transparencë e komunave dallon dhe përderisa disa komuna janë në rrugë të mirë për të arritur transparencë totale në

nga 35 pikët e mundshme, del të jetë Komuna e Rahovecit (21.7 pikë), Komuna e Malishevës (me 19.3 pikë), Komuna e Prizrenit (me 19 pikë), Komuna e Suharekës (18.0 pikë), Komuna e Dragashit (13.7 pikë) dhe më paku transparente në kuvend komunal del të jetë Komuna e Mamushës (13.0 pikë).

Radhitja e komunave për nga performanca më e mirë në **Transparometrin e Financave Komunale**, nga 35 pikët e mundshme, del të jetë Komuna e Rahovecit (17.0 pikë), Komuna e Malishevës (9.3 pikë), Komuna e Mamushës (6.0 pikë), Komuna e Prizrenit dhe Suharekës me nga (5.0 pikë), dhe Komuna e Dragashit (3.0 pikë).

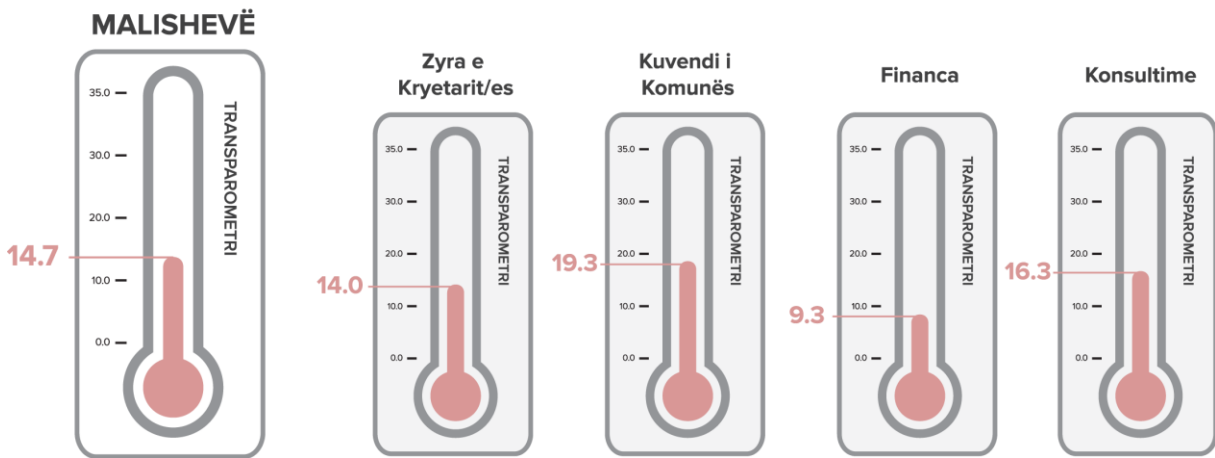
Radhitja e komunave për nga performanca më e mirë në **Transparometrin e Konsultimeve me Publikun**, nga 35 pikët e mundshme, del të jetë Komuna Malishevës (me 16.3 pikë), Komuna e Prizrenit (me 11.0 pikë), Komuna e Suharekës (9.0 pikë), Komuna e Mamushës (4.7 pikë), Komuna e Dragashit (4.3 pikë) dhe Komuna e Rahovecit (me 4.0 pikë).

TRANSPARENCA NË KOMUNË

TRANSPARENCA NË MALISHEVË

Komuna e Malishevës del të jetë komuna e parë më transparente me një nivel të transparencës prej 42.1 %. Institucioni më transparent i Komunës së Malishevës është Kuvendi Komunal në të cilin kjo komunë është vlerësuar me 19.3 pikë, ndërsa Kuvendi Komunal i Malishevës është më pak transparentë në fushën e financave ku është vlerësuar me 9.3 pikë. Komuna e Malishevës nuk ka të publikuar asnjë raport të punës së Kryetarit për gjashtë muaj dhe Kryetari i Komunës gjatë periudhës janar-qershor nuk ka raportuar në Kuvend për punën e tij si dhe nuk ka asnjë raport për konsultime me publikun dhe kështu transparencia e ekzekutivit komunal është vlerësuar me 14.0 pikë nga 35 pikë të mundshme nga 11 indikatorët në shtyllën e transparencës së ekzekutivit komunal.

TRANSPARENCA NË MALISHEVË (NISMA)

“Transparenca e Kuvendit të Komunës”. Komuna e Malishevës qëndron mirë në këto fusha: *“takime e seancave të hapura për publik”, “komitetet e hapura për publik”, “qasja në rregullore (vendimet) të Kuvendit Komunal (përshi planet komunale)” “mbajtja e seancave të rregullta (10 në vit/5 në gjashtë mujorin e parë)” dhe “organizimi i Kuvendit të Komunës dhe përgjegjësit e mekanizmave të tij”.* Tek *“qasja në draft Rregulloret dhe planet”.* *“qasja në dokumente për shqyrtim në Komitete”, “detajet biografike dhe email adresat e anëtarëve të Kuvendit të Komunës”* si dhe *“Planin e veprimt për transparencë në Komunë”* në këta indikatorë Kuvendi i Komunës së Malishevës nuk ka marrë asnjë notë të mundshme. Derisa tek *“qasja në procesverbale të Kuvendit”* dhe *“qasja në rendin e ditës”* Kuvendi i Komunës nuk ka marrë notat maksimale pasi jo të gjitha procesverbalet janë të publikuara në këtë periudhë të vitit 2015 dhe qasja në rendin e ditës me materialet përcjellëse mbetet sfidë për transparencën e punës së Kuvendit të Komunës së Malishevës.

“Transparenca e Ekzekutivit të Komunës”. është vlerësuar me 14.0 pikë, ku qëndron mirë në tre indikatorë: *“zyrtarë për informim & koordinator për qasje në dokumente publike”, “konkurs për*

|||||

rrjete sociale, ueb faqe, shpalljet në komunë dhe bashkësi lokale.

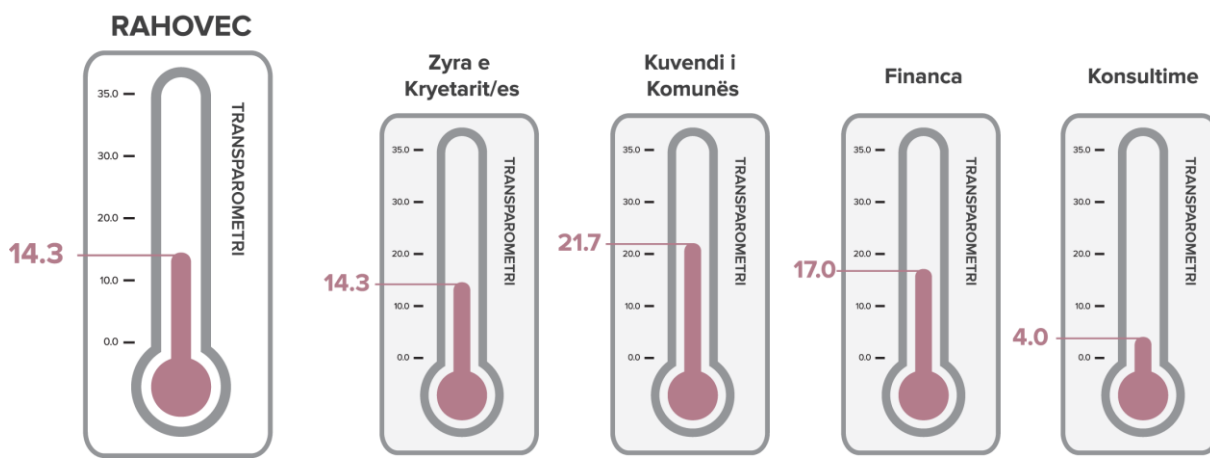
Komuna e Malishevës qëndron negativisht në publikimin e “draft-rishikimit të buxhetit”, “materialin përcjellës për qytetarët në dëgjimet buxhetore”, “rregullat e pjesëmarrjes së qytetarëve” si dhe në “linjë direkte pa pagesë për brengat e qytetarëve”.

Vlen të theksohet që Komuna e Malishevës ka mbajtur më së shumti takime dhe konsultime publike në raport me komunat tjera të regjionit të Prizrenit.

TRANSPARENCA NË RAHOVEC

Komuna e Rahovecit del të jetë komuna e tretë më transparente në kuadër të komunave të regjionit të Prizrenit me 40.3 % të nivelit të përgjigjëm bazuar në 44 indikatorë.

TRANSPARENCA NË RAHOVEC (PDK)

“Transparenca e Kuvendit të Komunës”. Kuvendi i Komunës së Rahovecit del të jetë më transparente në krahasim me komunat tjera të regjionit të Prizrenit me 21.7 pikë nga 35 sa edhe është maksimumi i pikëve. Në këtë shtyllë, Komuna e Rahovecit qëndron mirë në “seancat e hapura për publikun”, “qasje në rregulloret, vendimet dhe planet”. “mbajtjen e seancave të rregullta” si dhe “organizimi i Kuvendit dhe përgjegjësit e mekanizmave të tij”.

Relativisht mirë qëndron në këta indikatorë “komitetet e hapura për publik”, “qasja në procesverbale” dhe “detajet biografike dhe email adresat të Anëtareve të Kuvendit”. Komuna e Rahovecit duhet të shtojë përpjekjet në përmirësimin e transparencës në këtë indikatorë “qasje në draftet e rregulloreve dhe planeve”, “qasje në dokumente në shqyrtim tek Komitetet” si dhe “plani i Transparencës së Komunës”, ku gjatë periudhës janar-qershor 2015 këta indikatorë janë vlerësuar negativisht.

“Transparenca e Ekzekutivit”. Nga 35 sa edhe është maksimumi i pikëve, me 14.3 pikë është

|||||

“Transparenca Financiare e Komunës”. Komuna e Mamushës është plotësisht jo transparente tek financat komunale dhe del të jetë me performancë shumë të dobët me vetëm 6.0 pikë nga 35 pikët e mundshme në këtë shtyllë. Asnjë dokument financiar, raport i shpenzimeve apo të tjetër financiar apo buxhetor nuk është i qasshëm në këtë komunë. Të vetmen pikë maksimale në periudhën janar-qershor 2015 që ka marrë Komuna e Mamushës në transparencën financiare mbetet ndryshimi buxhetor i miratuar nga Kuvendi i Komunës (rishikimi i buxhetit).

“Transparenca në Konsultime me Publikun”. Kjo komunë ka marrë 4.7 pikë nga 35.0 sa është maksimalja. Gjatë kësaj periudhe Komuna e Mamushës ka mbajtur një dëgjim publik për buxhetin e komunës, ka bërë publike përmes formës online dhe offline organizimin e dëgjimit publik si dhe në Këshillin Komunal për Siguri në Bashkësi ka përfaqësues nga Organizatat e Shoqërisë Civile.

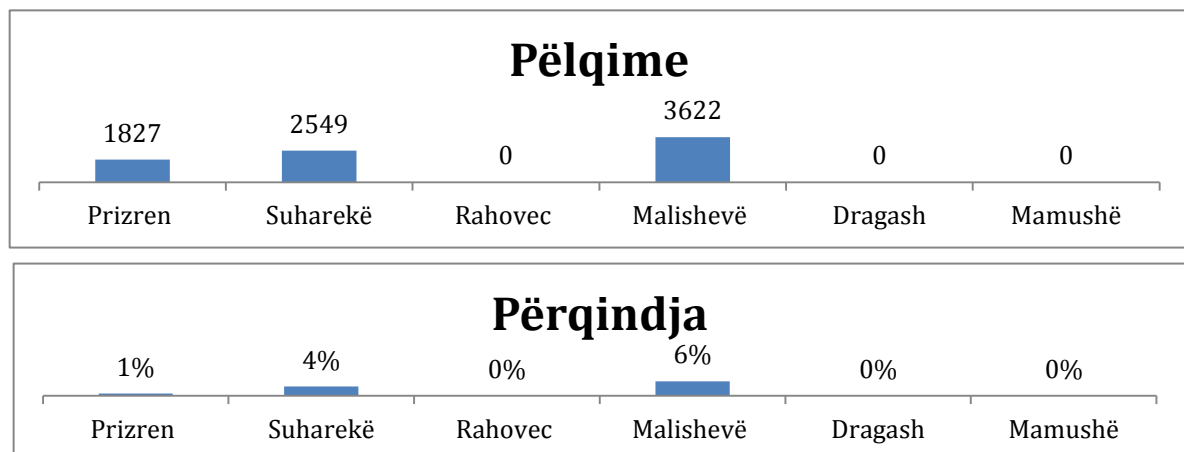
Mungesa e takimeve të rregullta me qytetarë, mungesa e materialeve përcjellëse për qytetarët në dëgjimet buxhetore, mungesa e konsolidimit dhe konsultimit të bashkësive lokale, mungesa e organizimit të takimeve me OSHC-t, mungesa e publikimit të draft rishikimit në ueb faqen e komunës si dhe mungesa e një ueb faqe në rrjetin social të Komunës së Mamushës paraqesin indikatorët kyç që kjo komunë mbetet larg praktikave të mira në qasjen e qytetarëve në konsultim dhe informim për politikat publike.

QASJA NË RRJETE SOCIALE

Bazuar në të dhënat e disponueshme në Kosovë, interneti ka përdorim mjaftë të lartë, duke arritur shifrën 76.62% të popullsisë totale në Kosovë. Duhet thënë se kjo shifrë është e përafërt me përdorimin e internetit në vendet e Bashkimit Evropian. Duke parë se përdorimi i internetit kap shifra shumë të mëdha, në fakt pjesën dërrmuese të qytetarëve të Kosovës, atëherë institucionet mund ta përdorin këtë gjë si një mundësi, për t'i informuar qytetarët mbi punën e institucioneve komunale. Përkundër që shumica e komunave kanë ueb faqe, ato nuk janë edhe aq të vizituara nga qytetarët, përveç në rastet kur të njëjtit kërkojnë ndonjë dokument apo shërbim specifik nga këto ueb faqe. Tri nga komunat e regjionit të Prizrenit me vetë iniciativë kanë filluar që të përdorin Facebook-un si mjet për të informuar qytetarët në lidhje me punët e komunës. Kjo për shkakun se përmes Facebook komuna ka shumë avantazhe në raport me ueb faqet tradicionale. Sidoqoftë jo të gjitha institucionet komunale kanë një faqe në Facebook dhe ato të cilat tani më kanë hapur, kanë dallime të mëdha në formën e menaxhimit të këtyre faqeve.

Facebook ka disa avantazhe në raport me ueb faqet, pasi që përmes llogarisë në Facebook komunat mund të postojnë lajmet dhe informatat aty ku është audiencia, pa pasur nevojë që ata të kërkojnë për lajmet. Me Facebook, informata u shërbehet audiencës aty ku ata kalojnë kohën. Facebook për dallim nga ueb faqet aktuale të komunave, lejon interaktivitetin në mes qytetarëve dhe përfaqësuesve të komunës dhe madje është efikas edhe në bllokimin e komenteve ofenduese apo të përsëritshme. Me gjithë avantazhet e Facebook-it, rrjetet sociale asnjëherë nuk mund zëvendësojnë ueb faqet tradicionale.

KOMUNANËRRJETESOCIALE / FACEBOOK

Përveç shpërndarjes efektive të lajme, Facebook nuk mund të zëvendësoj shërbimet e ueb faqeve dhe të dhënave të cilat mund të merren nga aty. Për shembull të dhënat për buxhetin, raportet financiare, profilet e përfaqësuesve të komunës, kontaktet etj, është shumë e vështirë të ruhen në Facebook. Madje përmes ueb faqeve disa shërbime të aplikimit online për dokumente, në asnjë mënyrë nuk mund të zëvendësohen nga llogaritë e komunave në Facebook. Ideale për komunat do të ishte që

Ilogaritë në Facebook, t'i shërbejnë ueb faqeve aktuale për t'i shërbyer lajmet në mënyrë sa më efektive tek audienca e targetuar, gjë për të cilën Facebook është shumë i përshtatshëm.

Nga monitorimi që u është bërë komunave për këtë periudhë, kemi vërejtur se nga gjashtë (6) komunat e monitoruara, tri (3) prej tyre tani më kanë hapur llogari në Facebook. Komunat që ende nuk kanë një të tillë janë: Rahoveci, Dragashi dhe Mamusha. Ndërkohë që Prizreni, Suhareka dhe Malisheva, tani më kanë llogaritë përmes të cilave informojnë qytetarët për ngjarje në kuadër të komunës.

Për t'i krahasuar komunat se sa suksesshëm menaxhojnë me llogaritë e tyre në Facebook, ne kemi matur numrin e pëlqimeve (Likes) që ato kanë, dhe kemi pjesëtuar këtë numër me numrin e përgjithshëm të popullsisë së komunës përkatëse.

Në këto krahasime, kemi parë se Komuna e Malishevës e cila ka 3,622 pëlqime, ka numrin më të madh krahasuar me popullsinë, pasi që atë e përcjellin 6 % e qytetarëve të kësaj komune. Pas Malishevës, komuna me numër më të madh të pëlqimeve apo qytetarëve që e ndjekin në Facebook është Suhareka, e cila ka 2,549 pëlqime apo 4 % të popullsisë. Komuna e Prizrenit ka numrin më të vogël të pëlqimeve në total 1,827 pëlqime, mirëpo krahasuar me numrin e popullsisë, del se vetëm 1 % e qytetarëve e përcjellin komunën përmes Facebook-ut. Komuna e Rahovecit, Dragashit dhe Mamushës nuk kanë fare llogari në Facebook.

Shikuar në përgjithësi, tri (3) nga komunat e monitorura kanë llogari në Facebook mirëpo me numër të vogël të qytetarëve të cilat i përcjellin.

TRANSPARENCË BUXHETORE PËR PJESËMARRJE QYTETARE

8. **Fushatë për kërkesat e qytetarëve për draft-buxhet:** Zyra e Kryetarit duhet të ndërmarrë një fushatë informues para se të mbahen dëgjimet publike për buxhet në mënyrë që të ketë njoftim të mirëfilltë për pjesëmarrje qytetare, të njoftohet publiku për rregullat e pjesëmarrjes në dëgjime buxhetore dhe të dihen temat e buxhetit në fokus. Kjo fushatë duhet të filloj nga muaji qershor, kur edhe pritet të diskutohet dhe miratohet Korniza Afat-Mesme e Shpenzimeve (tre-vjeçare) që pastaj përcjellët me buxhetin e vitit të ardhshëm.
9. **Dokumentet të jenë publike në fazën e draftimit:** MAPL duhet të lejojë komunat që të publikojnë aktet komunale edhe si draft e jo vetëm 15 ditë pas miratimit;
10. **Trajnime të zyrtarëve komunale për ndërlidhje me qytetarë:** MAPL duhet të organizojë trajnime për Zyrtarët për Informim për llojin e dokumenteve që duhet të ndahen në ueb-faqe dhe mënyrën se si duhet të ndahen në ueb-faqe, po ashtu edhe për përgjigjen e kërkesave në dokumente publike;

RI-ORGANIZIM INSTITUCIONAL PËR AVANCIM TË TRANSPARENCËS

11. **Resurse për Kuvendet Komunale:** Kuvendet komunale kanë nevojë për më shumë resurse humane dhe kapacitete teknike për të përpunuar dhe ndarë informatat e Kuvendit dhe mos të mbeten nën mëshirën e zyrës së Kryetarit;
12. **Mekanizëm komunal për vetëvlerësim:** Komunat duhet të fillojnë të përdorin një mjet të vetëvlerësimit të nivelit të transparencës në institucionin e tyre dhe të vërejnë pikat e dobëta dhe mangësitë e tyre në transparencë që të mund të përmirësohen në qeverisje; Transparometri është një mekanizim i mirë themelor për vetëvlerësim të komunave;
13. **Ndarje të përvojave ndër-komunale për transparencë:** Zyrtarët komunal të komunikojnë më shumë në mes veti për të marrë përvojat e mira.

KOMUNA E MALISHEVËS

- **Qasje në draft rregulloret dhe planet e komunës.** Komuna e Malishevës duhet të krijojë hapsirë qytetarëve që të përfshihen në fazën e hershme të draft rregulloreve dhe planeve të komunës duke i mundësuar qytetarëve përmes ueb faqës draf dokumentet e tilla.
- **Detajet biografike dhe kontaktet e Anëtarëve të Kuvendit:** Kuvendi Komunal duhet të bëjë publike detajet biografike dhe të dhënat kontaktuese të anëtarëve të Kuvendit;
- Miratimi i Planit për transparencë në komunës. Komuna e Malishevës duhet të përshpejtojë procedurat në draftimin dhe miratimin e Planit për Trasparencë në Komunë.
- **Publikimi i raporteve nga konsultimet publike.** Edhe përkundër mbajtjes së takimeve dhe konsultimeve të shumta me qytetarë, komuna e Malishevës nuk ka ofruar asnjë raport nga këto takime dhe konsultime si dhe nuk ka ofruar qasje përmes kërkesës fizike. Komuna e Malishevës duhet të praktikojë mbajtjen e procesverbaleve nga takimet dhe konsultimet publike.
- **Publikimi i dokumenteve për transparencë:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe Borxhin Publik Komunal, Raportin e Auditimit, Buxhetet e ndërmarrjeve komunale, rajonale dhe raportet tre-mujore e shpenzimeve, raportin gjashtë mujor të punës, njoftimet për kontratë dhe dhënien e kontratës si dhe duhet te publikojë Planin e Prokurimit; dhe të njëjtat ti publikojë në ueb faqen e komunës.
- **Ueb faqja në gjuhët zyrtare.** Komuna e Malishevës duhet të përditësoj të dhënat në ueb faqe

|||||

edhe në gjuhë tjetër zyrtare.

- **Linjë Telefonike direkte gratis:** Zyra e Kryetarit të ketë një linjë telefonike direkte tek zyra për informim, mundësisht gratis për qytetarët, që të mund të bëjnë kërkesat e tyre lehtë, japin propozime dhe të udhëzohen përmes telefonit për qasje në informata publike;
- **Materiali përcjellës në dëgjime publike:** Në konsultimet për buxhet, Komuna e Malishevës duhet të ofrojë pjesëmarrësve një përmbledhje të propozim-buxhetit komunal që të shihen qartë planifikimet e projekteve, planifikimet e shpenzimeve dhe shumat e planifikuara për vija buxhetore.
- **Hapësirë aktivitetesh të opozitës:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë edhe lajme të aktivitetesh të opozitës, dhe duhet të gjitha informatat ti ketë të përkthyer edhe në gjuhën tjetër zyrtare, gjuhën serbe.
- **Qasje e planifikimeve buxhetore në ueb:** Zyra e Kryetarit duhet ti bëjë lehtë të qasshme në ueb-faqe, Kornizën Afatmesme të Shpenzimeve, propozim-buxhetin për vitin e ardhshëm dhe listën e projekteve kapitale; Po ashtu duhet të jenë transparente edhe plani i prokurimit dhe njoftimet për kontrata si dhe njoftimet për dhënien e kontratave;

KOMUNA E PRIZRENIT

- **Raportojë aktivitetin gjashtë-mujor:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë raportet gjashtë-mujor të punës së kryetarit dhe Kryetari duhet të raportojë para anëtarëve të Kuvendit për situatën socio-ekonomike dhe për buxhet, jo përmes drejtorëve komunal;
- **Linjë telefonike direkte gratis:** Komuna duhet të ketë një linjë direkte në të cilin qytetarët mund të kontaktojnë me komunën;
- **Takime javore me qytetarë:** Kryetari duhet të caktojë një ditë në javë në të cilën ai ndan kohën për shqetësimet e qytetarëve si dhe duhet të marrë pjesë në konferenca për media për ti informuar qytetarët se me çka është duke u marrë komuna e tyre;
- **Transparenca e shpenzimeve komunale:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe borxhin publik komunal, raportet e shpenzimeve, të hyrat vetanake të komunës, planin e prokurimit, planin, buxhetin dhe kohëzgjatjen e projekteve kapitale;
- **Kuvendi i Komunës të hapet për publik:** Kuvendi i Komunës duhet të publikojë në ueb-faqe rendin e ditës së seancave, të gjitha procesverbalet e Kuvendit si dhe të publikojë draft-rregulloret e Kuvendit Komunal për çdo vit. Organizimi i Kuvendit të Komunës dhe përgjegjësitë e mekanizmave të tij duhet të jenë të publikuara në mënyrë të detajuar dhe duhet të përfshihet organogrami i cili ende mungon, po ashtu duhet të publikohen detajet biografike të anëtarëve të Kuvendit dhe e-mail adresat e tyre;
- **Bashkëpunim me Bashkësi Lokale për Transparencë:** Kuvendi Komunal i Prizrenit duhet sa më parë të fillojë me konsolidimin e bashkësive lokale si dhe të përpilojë rregull të pjesëmarrjes së qytetarëve, dhe
- **Zbatojë ligjin për qasje në dokumente publike:** Zyra për Informim duhet të zbatojë Ligjin për Qasje në Dokumente Publike si e specifikon Neni 5.2 dhe 5.3, pra duke i drejtuar vetë kërkesat pa pasur nevojë që të kërkojë nga qytetarët të shkojnë tek njësitë tjera të komunës. Zyrtari për dokumente duhet të përgatitur dokumentet e kërkuar për qytetarët dhe dërguar kërkesit direkt dhe mos të shërbejë vetëm si orientim për tek drejtoritë dhe zyrat ku dokumentet gjinden pasi që e komplikon qasjen në dokumente zyrtare, e tej-zgjatë kohën e qasjes në dokumente.

|||||

KOMUNA E RAHOVECIT

- **Raportoj aktivitetin gjashtë-mujor:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe raportin gjashtë-mujor të punës, raportet për konsultime me publikun dhe dëgjimet buxhetore, planet zhvillimore të Komunës, lajme të subjekteve politike opozitare në kuvend, dhe informata transparente edhe në gjuhët tjera zyrtare.
- **Qasje në draft rregulloret dhe planet e komunës.** Komuna e Rahovecit duhet të krijojë hapsirë qytetarëve që të përfshihen në fazën e hershme të draft rregulloreve dhe planeve të komunës duke i mundësuar qytetarëve përmes ueb faqes draft dokumentet e tilla.
- **Buxhetet e ndërmarrjeve nën mbikëqyrje:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe Borxhin Publik Komunal, Raportin e Auditimit, të hyrat vetanake. Buxhetet e ndërmarrjeve komunale, rajonale, dhe duhet te publikojë Planin e Prokurimit;
- **Bashkëpunim me Bashkësi Lokale për Transparencë:** Komuna duhet të fillojë konsultimin e të gjitha bashkësive lokale që informatat e komunës të ndahen në mënyrë më efektive në komunitete të komunës dhe të kanalizohen më mirë kërkesat e qytetarëve nga e gjithë komuna;
- **Linjë telefonike direkte gratis:** Komuna duhet të ketë një linjë direkte për brengat e qytetarëve, dhe të mbajë takime me organizata të shoqërive civile.
- **Takime javore me qytetarë:** Kryetari i Komunës duhet ta rezervojë një ditë në javë për vizita me qytetarë që kanë kërkesa dhe propozime për komunën e tyre;

KOMUNA E SUHAREKËS

- **Qasje në draft të buxhetit:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe draftin e buxhetit të vitit të ardhshëm, listën e aseteve komunale, shpenzimet dhe buxhetin e detajuar të ndërmarrjeve komunale, planin e prokurimit si dhe raportin e auditimit të vitit paraprak në ueb-faqe; Komuna pasi që të bëhen kërkesat zyrtare duhet të jetë e gatshme të dërgojë shpenzimet dhe buxhetet e ndërmarrjeve komunale, rajonale;
- **Detajet biografike dhe kontaktet e anëtarëve të Kuvendit:**Kuvendi i Komunës duhet të bëjë publike detajet biografike dhe të dhënat kontaktuese të anëtarëve të Kuvendit si dhe organogramin e institucioneve lokale që qytetarët e interesuar të mund të orientohen më lehtë;
- **Planin për transparencë në Komunë:** Kryetari i Komunës dhe Kuvendi i Komunës duhet të shtojnë përpjekjet në hartimin dhe miratimin e Planit për Transparencë në Komunë.
- **Qasje në draft rregulloret dhe planet e komunës.** Komuna e Malishevës duhet të krijojë hapësirë qytetarëve që të përfshihen në fazën e hershme të draft rregulloreve dhe planeve të komunës duke i mundësuar qytetarëve përmes ueb faqës draf dokumentet e tilla.
- Publikimi i raporteve nga takimet dhe konsultimet me publikun. Kryetari i Komunës dhe Kuvendi i Komunës duhet të kujdesen në publikimin e raporteve nga takimet dhe konsultimet me publikun.
- **Hapësirë aktiviteve të opozitës:** Komuna duhet të publikojë edhe lajme për aktivitetet e opozitës dhe duhet të përkthehen të gjitha informatat edhe në gjuhët tjera zyrtare.
- **Takime e rregullta me qytetarë:** Kryetari i Komunës duhet të organizojë takime të rregullta me qytetarë; të organizojë dëgjimet buxhetore dhe të pisen qytetarët me materiale përcjellës në dëgjimet buxhetore
- **Linjë Telefonike direkte gratis:** Zyra e Kryetarit të ketë një linjë telefonike direkte tek zyra për informim, mundësisht gratis për qytetarët, që të mund të bëjnë kërkesat e tyre lehtë, japin propozime dhe të udhëzohen përmes telefonit për qasje në informata publike;

KOMUNA E DRAGASHIT

- **Transparenca e shpenzimeve komunale:** Transparenca financiare duhet të rritet ndejshëm pasi që Zyra e Kryetarit duhet ta publikojë në ueb-faqe raportet e shpenzimeve, të hyrat vetanake të komunës, planin, buxhetin dhe kohëzgjatjen e Projekteve kapitale, planin e prokurimit si dhe njoftimet për kontratë dhe dhënien e kontratave;
- **Qasja në procesverbale dhe në draft rregulloret dhe planet.** Transparenca e punës së Kuvendit të Komunës duhet të rritet përmes publikimit të procesverbaleve të mbledhjeve të Kuvendit të Kuvendit, duhet të rritet qasja e qytetarëve në draft rregulloret dhe planet komunale përmes ueb faqës.
- **Detajet biografike dhe kontaktet e anëtarëve të Kuvendit:**Kuvendi i Komunës duhet të bëjë publike detajet biografike dhe të dhënat kontaktuese të anëtarëve të Kuvendit si dhe organogramin e institucioneve lokale që qytetarët e interesuar të mund të orientohen më lehtë;
- **Planin për transparencë në Komunë:** Kryetari i Komunës dhe Kuvendi i Komunës duhet të shtojnë përpjekjet në hartimin dhe miratimin e Planit për Transparencë në Komunë.
- **Regrutimi i Zyrtarit për Informim:** Kryetari i Komunës së Dragashit duhet të fillojë procedurat e regrutimit të Zyrtarit për Informim, nëse kjo nuk është e mundshme duhet të riorganizojë stafin e shërbyesve civile me qëllim të plotësimit të kësaj pozite;
- **Qasje në draftin e Buxhetit:** Zyra e Kryetarit duhet të publikojë në ueb-faqe draftin e buxhetit të vitit të ardhshëm, listën e asetëve komunale, shpenzimet dhe buxhetin e detajuar të ndërmarrjeve komunale, planin e prokurimit si dhe raportin e auditimit të vitit paraprak në ueb-faqe; Komuna pasi që të bëhen kërkesat zyrtare duhet të jetë e gatshme të dërgojë shpenzimet dhe buxhetet e ndërmarrjeve komunale, rajonale;
- **Raportim para përfaqësuesve lokal:** Kryetari i Komunës duhet të raportoj para kuvendit dy herë në vit ashtu siç edhe parashihet me ligj dhe duhet të mbajë konferenca për media
- **Hapësirë aktiviteteve të opozitës** Komuna duhet të publikojë edhe lajme për aktivitetet e opozitës dhe duhet të përkthehen të gjitha informatat edhe në gjuhët tjera zyrtare.
- **Takime e rregullta me qytetarë:** Kryetari i Komunës duhet të organizojë takime të rregullta me qytetarë; të organizojë dëgjimet buxhetore dhe të pisen qytetarët me materiale përcjellës në dëgjimet buxhetore
- **Linjë Telefonike direkte gratis:** Zyra e Kryetarit të ketë një linjë telefonike direkte tek zyra për informim, mundësisht gratis për qytetarët, që të mund të bëjnë kërkesat e tyre lehtë, japin propozime dhe të udhëzohen përmes telefonit për qasje në informata publike;
- **Bashkëpunim me Bashkësi Lokale për Transparencë:** Kuvendi Komunal duhet të bëjë konsultimin e bashkësive lokale si dhe duhet të mbajë takime me organizatat e shoqërisë civile.

KOMUNA E MAMUSHËS

- **Raportoj aktivitetin gjashtë-mujor:** Kryetari i Komunës duhet të publikojë në ueb-faqe raportin gjatë-mujor të punës komunale, raportet për konsultime me publikun dhe dëgjimet buxhetore, planet zhvillimore të komunës; po ashtu, Zyra për Informim duhet të publikojnë ditën se kur kryetari pret qytetarët për vizita, dhe të gjitha të dhënat biografike të Kryetarit dhe Drejtorëve.
- **Transparencë e shpenzimeve komunale:** Komuna në rast të kërkesës duhet të dërgojë raportet tre-mujore të shpenzimeve, raportet për ndërmarrje komunale, rajonale dhe si dhe listat e pronave në pronësi të komunës si dhe ato të marra me qira për Komunën;

- **Linjë telefonike direkte gratis:** Komuna duhet të ketë një linjë direkte për brengat e qytetarëve, dhe të mbajë takime me organizata të shoqërive civile.
- **Raportim para Përfaqësuesve Lokal:** Kryetari duhet të bëjë raportimin për gjendjen socio-ekonomike të komunës çdo gjashtë muaj para në Kuvend Komunal ashtu siç parashihet edhe me ligj.
- **Materiali përcjellës në dëgjime publike:** Komuna duhet që gjatë dëgjimeve buxhetore të shpërndajë materiale përcjellëse, të publikojë draft-buxhetin e komunës për rishikimin e buxhetit për vitin 2015, dhe të përpilojë një rregull për pjesëmarrjen e qytetarëve.
- **Transparencë në prokurim:** Komuna duhet ta bëjë publike në ueb-faqe borxhin publik komunal, raportin e auditimit, planin e prokurimit dhe njoftimet për kontratë dhe për dhënien e kontratave.
- **Kuvendi i Komunës më i qasshëm në ueb:** Kuvendi i Komunës duhet të publikojë rendin e ditës së seancave në ueb-faqe në kolonën adekuatë në mënyrë që të gjiindet më lehtë, të publikojë draft-rregulloret e Kuvendit Komunal, të gjitha detajet biografike të anëtarëve të Kuvendit si dhe email adresat e tyre.

ANEKS 2: TRANSPAREMETRI KOMUNAL (1)

MËNYRA E MATJES	TRANSPARENCANËKUVENDKOMUNAL	PRIZREN	SUHAREKË	RAHOVEC	MALISHEVË	DRAGASH	MAMUSHË
Ueb-Faqe	Qasja në rregulloret, vendimet dhe planet	1	2	3	3	2	2
Fizikisht	Mbajtja e Seancave të rregullta (10 në vit)	3	3	3	3	3	3
Ueb-Faqe	Qasja në Procesverbale	0	3	2	2	0	0
Ueb-Faqe	Detajet biografike dhe email adresat e anëtarëve të Kuvendit	1	0	2	0	0	0
Fizikisht	Plani për transparencë në komunë	3	0	0	0	0	0
Fizikisht	Seancat e hapura për publik	3	3	3	3	3	3
Ueb-Faqe	Qasja në draftet e rregulloreve dhe planeve	1	0	1	0	0	0
Fizikisht	Qasja në dokumente në shqyrtim te Komiteteve	1	1	0	0	0	0
Ueb-Faqe	Qasja në Rendin e Ditës	1	2	1	2	1	0
Fizikisht	Komitetet e hapura për publik	3	3	2	3	2	2
Ueb-Faqe	Organizimi i Kuvendit dhe përgjegjësit	1	1	1	1	1	1

MËNYRA E MATJES	TRANSPARENCANËEKZEKUTIVIN E KOMUNËS	PRIZREN	SUHAREKË	RAHOVEC	MALISHEVË	DRAGASH	MAMUSHË
Ueb-Faqe	Raporti Gjashtë-Mujori Punës	2	0	0	0	0	0
KërkesëZyrt.	Niveli i përgjigjes për qasje në dokumente publike	1	2	1	1	1	1
Fizikisht	Raportimi i Kryetarit/es në Kuvend	0	0	0	0	0	0
Ueb-Faqe	Planet Zhvillimore të Komunës (PZHU)	3	2	2	1	2	0
Fizikisht	Zyrtarë për informim&Koordinatori për qasje në dokumente publike	2	3	1	3	0	0
KërkesëZyrt. Ueb-faqe	Raport për konsultimet me publikun dhe dëgjimet buxhetore	0	0	1	0	0	0
Ueb-Faqe	Konkurs për punësim dhe kriteret ne web faqe	3	3	3	3	0	0
Ueb-Faqe	Detajet biografike të Kryetarit/es dhe Drejtorëve	3	3	3	3	2	2
Ueb-Faqe	Ueb-faqja në gjuhët tjera zyrtare (gjuhë në përdorim)	2	1	1	0	1	1
Ueb-Faqe	Lajme të subjekteve politike opozitare në Kuvend	0	0	0	0	0	0
Fizikisht	Vizitat javore Kryetarit	0	1	0	1	0	0

Katalogimi në botim – (CIP)
Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

352 (496.51-21)”2015”(047.3)

Transparometri komunal : Prizren, Suharekë, Rahovec,
Malishevë, Dragash : janar-qershor 2015 / Instituti
Demokratik i Kosovës. – [Prishtinë] : Instituti Demokratik i
Kosovës, 2015.- 35 f. : ilustr ; 28 cm.

ISBN 978-9951-8901-7-5

KDI është Organizatë Joqeveritare (OJQ) e angazhuar të mbështesë zhvillimin e demokracisë përmes përfshirjes së qytetarëve në bërjen e politikave publike dhe fuqizimin e sektorit të shoqërisë civile me synimin për të ndikuar në rritjen e transparencës dhe llogaridhënies nga ana e institucioneve publike.

Për më shumë informata rreth KDI ju lutem vizitoni www.kdi-kosova.org

Me përkrahjen financiare të:

This publication is part of the project **Civic Involvement for Transparency and Accountability**, implemented by **Kosova Democratic Institute**, financed by Olof Palme International Center supported by Swedish Government. Content of this publication reflects author's opinions and not necessarily Olof Palme International Center opinions.

ISBN 978-9951-8901-7-5

9 789951 890175